

Mišljenje Europskog gospodarskog i socijalnog odbora o Komunikaciji Komisije Europskom parlamentu, Vijeću, Europskom gospodarskom i socijalnom odboru i Odboru regija – Plan ulaganja za održivu Europu – Plan ulaganja za europski zeleni plan

(COM(2020) 21 final)

(2020/C 311/09)

Izvjestitelj: **Carlos TRIAS PINTÓ**

Suizvjestitelj: **Petr ZAHRADNÍK**

Zahtjev za savjetovanje:	Europska komisija, 6.2.2020.
Pravni temelj:	članak 304. Ugovora o funkcioniranju Europske unije
Nadležna stručna skupina:	Stručna skupina za ekonomsku i monetarnu uniju te ekonomsku i socijalnu koheziju
Datum usvajanja u Stručnoj skupini:	13.5.2020.
Datum usvajanja na plenarnom zasjedanju:	10.6.2020.
Plenarno zasjedanje br.:	552
Rezultat glasovanja (za/protiv/suzdržani):	220/1/8

1. Zaključci i preporuke

1.1. Aktualna pandemija koronavirusa glavni je prioritet Europe, koja se suočava s nesigurnošću koja bi mogla dovesti do goleme promjene u usmjerenju i dodjeli proračunskih sredstava EU-a. EGSO snažno preporučuje jačanje sljedećeg višegodišnjeg financijskog okvira (VFO) i privremeno proširenje gornje granice potrošnje proračunskih sredstava na 2 %, čime bi se osigurala potrebna fiskalna sredstva te bi se moglo poduprijeti izdavanje zajedničkih obveznica u okviru snažnog plana oporavka.

1.2. Odbor pozdravlja nedavni sporazum Euroskupine ⁽¹⁾ kojim je predloženo 540 milijardi EUR za pružanje potpore radnicima, poduzećima i državama članicama, uz prihvaćanje veće fleksibilnosti pravila EU-a o europskom fiskalnom paktu.

1.3. Vijeće EU-a trebalo bi prije ljetne stanke postići dogovor o Fondu za oporavak ⁽²⁾ i VFO-u, u skladu s prijedlogom Europske komisije od 27. svibnja, kako bi se otvorio put gospodarskom oporavku Europe i ojačala zelena i digitalna tranzicija predviđena u europskom zelenom planu.

1.4. Odbor također pozdravlja brz i usklađen odgovor kojim je pokazana solidarnost svih uključenih institucija EU-a ⁽³⁾.

1.5. Pojava koronavirusa snažno će i negativno utjecati na postizanje ciljeva održivog razvoja i ciljeva europskog zelenog plana. Iz tog razloga EGSO insistira na potrebi da se što je prije moguće suočimo s ovom prijetnjom na koju treba hitno odgovoriti, kao i na tome da napore u pogledu oporavka bez nepotrebnog odlaganja usmjerimo na ciljeve održivog razvoja i na zeleni plan.

⁽¹⁾ <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2020/04/09/report-on-the-comprehensive-economic-policy-response-to-the-covid-19-pandemic>

⁽²⁾ „Next Generation EU” u iznosu od 750 milijardi EUR

⁽³⁾ To su: prijedlozi Europske komisije za optimalno korištenje postojećeg proračuna na sveobuhvatan, pristupačan i fleksibilan način, konkretno Fond solidarnosti EU-a, Inicijativa za ulaganja kao odgovor na koronavirus (paketi I. i II.) i ponovno aktiviranje Instrumenta za hitnu potporu (ESI), Instrument za privremenu potporu radi smanjenja rizika od nezaposlenosti u izvanrednoj situaciji (SURE), Fond europske pomoći za najpotrebitije (FEAD); program hitne kupnje (PEPP) Europske središnje banke, zbog pandemije, uz primjenu proširenih prihvatljivih vrijednosnih papira i olakšavanjem kolaterala; uloga nadzornih tijela u pravodobnom postupanju s regulatornim financijskim zahtjevima; inicijativa Europske investicijske banke (EIB) za stvaranje paneuropskog jamstva usmjerenog na MSP-ove; Inicijativa za odgovor na krizu Europskog instituta za inovacije i tehnologiju (EIT).

1.6. Osim privremenih mjera solidarnosti, EGSO poziva na ponovno pokretanje europske funkcije stabilizacije ulaganja, kao i na hitnu provedbu proračunskog instrumenta za konvergenciju i konkurentnost (BICC) uz povećanje njegova iznosa u okviru VFO-a za razdoblje 2021. – 2027.

1.7. Kako bi se građani u svojoj raznolikosti zajedno s nacionalnim, regionalnim i lokalnim tijelima, socijalnim partnerima, organiziranim civilnim društvom i industrijom objedinili u usku suradnju s institucijama EU-a i savjetodavnim tijelima, potreban je novi zeleni i socijalni plan.

1.8. Plan ulaganja za održivu Europu prva je sveobuhvatna mjera politike koja ispunjava vrlo ambiciozne ciljeve ugljične neutralnosti do 2050. u skladu sa zelenim planom EU-a.

1.9. Iako pozdravlja ambicije zelenog plana, EGSO izražava žaljenje zbog manjka dosljednosti u dodjeljivanju proračunskih sredstava u okviru sljedećeg višegodišnjeg financijskog okvira, koja su znatno manja od 1,3 % BND-a država članica, što je bio zahtjev Europskog parlamenta i EGSO-a kako bi se zajamčilo da se svakom pojedinačnom mjerom može ostvariti puno područje primjene bez žrtvovanja ostalih mjera.

1.10. EGSO također izražava sumnju u djelotvornost uključivanja klimatskih pitanja u sve programe EU-a te poziva države članice da uključe organizacije civilnog društva u poticanje potrošnje EU-a koja je otporna na klimatske promjene. Glavni postupci u kojima bi skupine za zaštitu okoliša i skupine za prava građana mogle sudjelovati su nacionalni energetske i klimatski planovi i nacionalni programi reformi.

1.11. EGSO pozdravlja Mehanizam za pravednu tranziciju, ali izražava žaljenje zbog njegovih nedostatnih proračunskih sredstava (7,5 milijardi EUR za postizanje financiranja vrijednog 100 milijardi EUR). To će biti potrebno kompenzirati prijenosima iz EFRR-a/fonda ESF+ i sufinanciranjem država članica, kao i, pretpostavlja se, velikim privatnim ulaganjima i instrumentom za financiranje javnog sektora s EIB-om.

1.12. Uspjeh u ovom području ovisi o savezima (cilj održivog razvoja UN-a br. 17, „Partnerstvo za ciljeve”) između privatnog i javnog sektora u smislu financiranja i zajedničkih odgovornosti, što se odražava u procvatu tržišta zelenih obveznica.

1.13. EGSO podržava holistički pristup i pozdravlja poticaje za javna i privatna ulaganja i financiranje, osobito za zelenu javnu nabavu te očekivanu potporu putem fleksibilnijih pravila o državnoj potpori.

1.14. EGSO također podupire poboljšanje fiskalnog upravljanja EU-a uzimajući u obzir rizike održivosti, iskustva stečena iz postupaka provjere najboljih praksi dodjele zelenih proračunskih sredstava i fiskalnih planova. Nadalje, kako bi se upotpunila politika poticaja, potreban je prikladni poretan tretman za skupno financiranje i donacije.

1.15. Za razvoj učinkovite i integrirane unije tržišta kapitala i bankovne unije, koji obuhvaćaju sve države članice i koji su usmjereni na daljnje usklađivanje, potrebno je dovršiti europsku ekonomsku i monetarnu uniju (reforma Ugovora o ESM-u usporedo s proračunskim instrumentom za konvergenciju i konkurentnost i europskim sustavom osiguranja depozita (EDIS)).

1.16. EGSO poziva na poboljšanje postupka europskog semestra povezanog sa zelenim planom stavljanjem ciljeva održivog razvoja u središte politika EU-a, kao i na sveobuhvatniju taksonomiju EU-a koja bi obuhvatila socijalnu dimenziju.

1.17. EGSO smatra da bi javni i privatni sektori trebali primjenjivati iste standarde, ne samo u smislu taksonomije, nego i u pogledu objavljivanja nefinancijskih informacija. EGSO pozdravlja sljedeće preispitivanje Direktive o objavljivanju nefinancijskih informacija, koje treba biti dovoljno detaljno da poduzeća uvjeri u važnost razumijevanja stvarnih učinaka tih informacija. To bi trebalo biti povezano s provedbom standardiziranih odredbi o zaštiti okoliša i socijalnih odredbi u javnoj nabavi.

1.18. EGSO poziva na temeljitiju i bolju uporabu javnih statističkih izvora, čime se jača uloga Eurostata i javnih registara u svrhu pružanja pouzdanih podataka povezanih s učinkovitošću „u pogledu održivosti”.

1.19. EGSO ističe važnost pružanja točnih, lako dostupnih informacija svim potencijalnim korisnicima kako bi se dodatno olakšala prilagođena savjetodavna i tehnička pomoć. Nitko ne bi smio biti zapostavljen!

1.20. Da bi se prijelaz na zelenije i pravednije gospodarstvo mogao ostvariti, potrebne su prave vještine za zelene poslove. EGSO se zalaže za jasne strategije za predviđanje vještina i strukovno osposobljavanje uz pripadajuće planove kako bi radna snaga postala i ostala prilagođena budućim potrebama u svim djelatnostima.

1.21. EGSO predlaže da države članice EU-a poboljšaju programe financijskog obrazovanja uključivanjem održivog financiranja. Također potiče javne uprave na svim razinama da uvedu porezne olakšice za poduzeća i pojedince kako bi ulagali u zelene inicijative sa socijalnim učinkom.

2. Kontekstualni okvir

2.1. Plan ulaganja za europski zeleni plan, poznat i kao Plan ulaganja za održivu Europu, prvi je konkretan odgovor politike kojim se žele ostvariti vrlo ambiciozni ciljevi ugljične neutralnosti kako su definirani europskim zelenim planom. Naime, radi se o ulagačkom stupu europskog zelenog plana koji djeluje s očekivanom dodatnom dodjelom ulaganja u iznosu od 260 milijardi EUR godišnje do 2030., odnosno oko 1,5 % BDP-a u pogledu dodatnih godišnjih ulaganja u energetski i prometni sustav te povezanu infrastrukturu samo u razdoblju od 2020. do 2030.

2.2. Da bi taj koncept bio uspješan, od ključne je važnosti uključivanje izvora privatnog kapitala. Taj koncept predstavlja novi oblik društvenog ugovora između privatnog i javnog sektora u svrhu financiranja projekata od najveće važnosti koji su korisni za javni interes.

2.3. Višegodišnjim financijskim okvirom 2021. – 2027. (VFO) utvrđen je općeniti cilj namjene 25 % sredstava za uključivanje klimatskih ciljeva u sve programe EU-a. Ne smijemo izgubiti zamah u ostvarivanju stvarne i temeljite provedbe europskog zelenog plana, u okviru kojega treba pristupiti rješavanju tog velikog planetarnog izazova s političkim ambicijama i visokom razinom tehničke učinkovitosti. Europski zeleni plan može se smatrati okosnicom buduće ekonomske paradigme EU-a, potencijalnim polazištem za korjenite promjene i prekretnicom. Osim toga, mogao bi biti simbol zajedničke europske dodane vrijednosti i globalnog vodstva EU-a.

2.4. Potrebno je objediniti financijska sredstva i prikladne instrumente, koje treba koordinirati s državama članicama, njihovim regijama i gradovima, te proširiti prema međunarodnom okruženju. U tu svrhu okvirni plan za zeleni plan obuhvaća ključna djelovanja u području klime, energije, mobilnosti, industrijske strategije za čisto i kružno gospodarstvo, poljoprivredne politike, bioraznolikosti i digitalizacije, uključivanja održivosti putem plana ulaganja za europski zeleni plan i obnovljene strategije za održivo financiranje. To je ključna sastavnica mehanizma, kojim se želi mobilizirati jedan bilijun EUR privatnih i javnih održivih ulaganja do 2030. te uzeti u obzir posljedični društveni učinci.

2.5. Cilj Mehanizma za pravednu tranziciju (MPT), uključujući Fond za pravednu tranziciju⁽⁴⁾ (FPT), koji treba pridodati prijedlogu Komisije za sljedeći VFF, jest ostvarenje 100 milijardi EUR ulaganja, koja će se mobilizirati u razdoblju od 2021. do 2027. On bi trebao doprinijeti ublažavanju socioekonomskog, radnog i okolišnog učinka tranzicije na klimatsku neutralnost Unije na regionalnoj razini.

2.6. Isto tako, za tranziciju EU-a prema klimatskoj neutralnosti Fond za inovacije i Fond za modernizaciju dodatno će se financirati iz dijela prihoda od sustava trgovanja emisijama ugljika (najmanje 25 milijardi EUR u idućih deset godina). Međutim, Fond za modernizaciju relevantan je samo za deset država članica EU-a.

⁽⁴⁾ COM(2020) 22 final

3. Opće napomene

3.1. Europa se trenutačno suočava sa zdravstvenom i ekonomskom izvanrednom situacijom uzrokovanom pandemijom koronavirusa. Odgovor na nju sve europske institucije moraju koordinirati sve dok je to potrebno.

3.2. EGSO pozdravlja znatna sredstva dodijeljena za rješavanje zdravstvene i gospodarske krize, pomoć državama članicama u jačanju resursa namijenjenih ulaganju, jamčenje likvidnosti trgovačkih društava⁽⁵⁾, zadržavanje radnih mjesta i zaštitu nezaposlenih. Te bitne korake trebalo bi pratiti usvajanje europskog sustava reosiguranja za slučaj nezaposlenosti.

3.3. Za uspjeh u ovom polju od ključne su važnosti 20 milijuna europskih trgovačkih društava, ali mobilizirana ulaganja moraju odgovarati opsegu izazova. U tom je pogledu presudno da države članice i institucije EU-a budu spremne na nadilaženje razlika.

3.4. U međuvremenu bi financiranje EU-a trebalo biti strukturirano na način da se izbjegavaju udvostručenje i preklapanje, kako bi se odražavali prijedlozi Komisije⁽⁶⁾.

3.5. EGSO dovodi u pitanje stvarnu sposobnost prijedloga Komisije o VFO-u za razdoblje od 2021. do 2027. da ispuni zahtjeve predviđene Planom ulaganja za europski zeleni plan. Nakon što je utvrđeno da je do 2030. potrebno 2,6 bilijuna EUR „dodatnih ulaganja”, bilijun EUR potrebnih za plan daleko je od ostvarivanja cilja. Nedovoljna točnost nekih od predviđenih mehanizama i programa otežava sagledavanje njegova stvarnog opsega.

3.6. EGSO preporučuje pružanje više pojedinosti o financijskom okviru Plana ulaganja za održivu Europu. Primjerice, sva tri glavna stupa Mehanizma za pravednu tranziciju ovise o vrlo ambicioznim uvjetima, osobito o samom Fondu za pravednu tranziciju, kao i o očekivanom učinku poluge mehanizma za javni sektor koji se temelji na EIB-u.

3.7. EGSO poziva na konkretniji opis posebnog aranžmana zelenog plana predloženog za program InvestEU.

3.8. EGSO izrazito cijeni uspostavu dodatnih preduvjeta i pojednostavljenje za snažnija privatna ulaganja, osobito za zelene obveznice. Empirijska analiza jasno pokazuje da su tijekom posljednjih godina obveznice postale zaista zelene. Uporabom zelenih obveznica jača se ugled izdavatelja (osvjiještenost o klimatskim pitanjima i predanost održivosti). Zelene obveznice postale su popularne među širokim rasponom ulagača, od domaćih do međunarodnih ulagača i ulagača u području okoliša, socijalnih pitanja i upravljanja. Osim toga, velike investicijske banke pokazuju sklonost za povećanu stopu izdavanja zelenih obveznica i na taj način pomažu širenju zelenog mentaliteta.

3.9. EGSO pozdravlja fleksibilan skup pravila o državnoj potpori povezanih s ulaganjima zbog njihova doprinosa ostvarivanju ciljeva zelenog plana i zalaže se za davanje više prostora MSP-ovima kako bi im se omogućio prijelaz na kružno poduzeće. Tijekom oporavka nakon krize koronavirusa EU bi također trebao razmotriti, kao privremeno sredstvo, ono što bi se moglo nazvati „socijalnim i zelenim zlatnim pravilom”, prema kojem bi se od fiskalnih pravila izuzela ulaganja izravno usmjerena na ublažavanje učinaka klimatskih promjena i smanjenje socijalnih nejednakosti i siromaštva (čijem rješavanju se nakon financijske krize još uvijek uglavnom nije pristupilo). Time bi se doprinijelo poticanju prijeko potrebnih ulaganja tijekom gospodarskog oporavka nakon COVID-a 19, a istodobno pomoglo u rješavanju posljedica klimatskih promjena i u jačanju socijalne kohezije u cijelom EU-u.

3.10. Posvećenost Komisije ostvarenju zelenog financiranja i ulaganja uz istodobno osiguranje pravedne tranzicije za zahvaćene sektore i regije trebala bi omogućiti svim vrstama poduzeća da od nje ostvaruju korist te bi je trebalo poticati i koristiti kao priliku za lokalne vlasti da uspostave partnerstva s inicijativama zajednice, kao što su zadruge za obnovljivu energiju.

⁽⁵⁾ Prilagodbe bonitetnih pravila za bankarstvo radi maksimalnog povećanja kapaciteta kreditnih institucija za kreditiranje i apsorpciju gubitaka uz istodobno osiguravanje njihove trajne otpornosti.

⁽⁶⁾ Mišljenje EGSO-a od 19. rujna 2018. o višegodišnjem financijskom okviru nakon 2020. (SL C 440, 6.12.2018., str. 106.).

3.11. Okolišnu ambiciju okvirnog plana za europski zeleni plan u pogledu poticanja vanjskih partnera EU-a da se pobrinu za kompatibilnost djelovanja trebalo bi pretočiti u koaliciju zemalja za klimu koja, u skladu s preporukama dobitnika Nobelove nagrade Tirolea (2017.) i Nordhausa (2018.), razvrstava zemlje ovisno o stakleničkim plinovima koje ispuštaju, kako bi se Svjetsku trgovinsku organizaciju potaknulo na uvođenje davanja za ugljik. Mehanizam „donje granice cijene ugljika” mogao bi se provesti u okviru sustava EU-a za trgovanje emisijama ili direktive o oporezivanju energije, koju u okviru europskog zelenog plana treba preispitati.

4. Posebne napomene

4.1. Jamčenje proračunske učinkovitosti

4.1.1. U svrhu ublažavanja pandemije COVID-a 19, EGSO cijeni sve predložene mjere namijenjene pružanju potpore za likvidnost za sektore i poduzeća s pomoću instrumenata EIB-a koji se temelje na jamstvu, što bi također moglo potaknuti njezinu preobrazbu u banku EU-a za klimu.

4.1.2. Jedna od glavnih pouka ove izvanredne ljudske i gospodarske krize uzrokovane pandemijom koronavirusa jest da nam je potrebna ojačana europska funkcija stabilizacije ulaganja koja može reagirati s odgovarajućim javnim ulaganjem u konkretne izazove u pojedinoj zemlji. Potrebne su i mjere kojima će se državama članicama pomoći da poboljšaju upotrebu svojih poreznih sustava i poticaja javne politike⁽⁷⁾ za oživljavanje gospodarstva.

4.1.3. EGSO također ističe da bi predviđena reforma Ugovora o Europskom stabilizacijskom mehanizmu (ESM) trebala ići ruku pod ruku s proračunskim instrumentom za konvergenciju i konkurentnost i europskim sustavom osiguranja depozita (EDIS). Već su uloženi značajni naponi u smislu smanjenja rizika u bankarskom sektoru (smanjenje broja loših kredita, jačanje minimalnih zahtjeva za vlastita sredstva i prihvatljive obveze, stečajni mehanizam itd.).

4.1.4. EGSO je uvelike suglasan s ulogom Europske investicijske banke (EIB) kao banke Unije za klimu i priznaje važnost suradnje s ostalim financijskim ustanovama. U skladu s načelom proporcionalnosti potrebno je zajamčiti dostatnu likvidnost za sve potencijalne banke koje bi mogle sudjelovati u mjerama zelenog plana.

4.2. Optimiziranje učinkovitosti predviđenih instrumenata i alata kojima se preusmjerava postupak europskog semestra postavljanjem ciljeva održivog razvoja u središte donošenja politika i djelovanja EU-a

4.2.1. Postoji potreba za dobrom i ambicioznom taksonomijom održivih aktivnosti, uključujući socijalne aspekte i stvaranje sinergija i konfluencije s napretkom Ujedinjenih naroda putem ispravne integracije ciljeva održivog razvoja u europski semestar. Odluke o načinu trošenja sredstava EU-a za oporavak trebale bi se temeljiti na taksonomiji zelenog financiranja na razini EU-a, čiji je cilj nagrađivanje ulaganja u čiste tehnologije.

4.2.2. EGSO poziva na temeljitiju i bolju uporabu javnih statističkih izvora, čime se jača uloga Eurostata u pružanju pouzdanih podataka povezanih s učinkovitosti „u pogledu održivosti”. Potrebno je poboljšati poveznicu s pokazateljima uspješnosti ciljeva održivog razvoja UN-a i odredbama EIB-a.

4.2.3. Potrebna su tehnološka rješenja za dobivanje „detaljnih podataka” raznolikog podrijetla (uključujući i geoprostornu lokaciju) i za rad na usporedivosti među zemljama. S druge strane, preispitivanje Direktive o nefinancijskim informacijama (2014/95/EU) moglo bi doprinijeti objavljivanju standardiziranih visokokvalitetnih informacija koje su potpunije, relevantnije i usporedivije zahvaljujući usklađenoj metodologiji⁽⁸⁾, uzimajući u obzir preporuke Radne skupine za objavljivanje financijskih informacija povezanih s klimatskim promjenama.

⁽⁷⁾ U svrhu rješavanja pitanja pozitivnih vanjskih učinaka.

⁽⁸⁾ Mišljenje EGSO-a od 17. listopada 2018. „Akcijski plan o financiranju održivog rasta” (SL C 62, 15.2.2019., str. 73.).

4.2.3.1. Objavlivanje nefinancijskih informacija trebalo bi biti otvoreno MSP-ovima, uz pružanje tehničke potpore za bilježenje ključnih podataka koji se mogu lako prikupiti (kako bi se izradili ključni pokazatelji uspješnosti ⁽⁹⁾).

4.2.4. Dinamična taksonomija održivih aktivnosti: potrebno je vrednovati i integrirati tržišne prakse koje prate snažne pokazatelje učinka. EGSO naglašava važnost tržišnih ispitivanja pri odabiru prikladnih projekata ⁽¹⁰⁾.

4.2.4.1. EGSO ističe da je uporaba preciznijih metodologija, ako su dostupne, od iznimne važnosti u svrhu izrade sustava bodovanja koji se temelje na pouzdanim informacijama koje trgovačka društva pružaju u okviru poštovanja svih normi u vezi s financijskim proizvodima (oznake, zelene obveznice i referentne vrijednosti za održivost) predviđenim Akcijskim planom za održivo financiranje.

4.2.4.2. Potrebne su povratne informacije o postupku preispitivanja izračuna učinaka koje provode različite skupine Ujedinjenih naroda za izradu nacrtu (osobito u pogledu poreza na ugljik i trgovanja emisijama ugljika, koji predstavljaju ključni aspekt za pouzdane održive referentne vrijednosti).

4.2.5. EGSO pozdravlja plan za povećanje ciljeva smanjenja emisija stakleničkih plinova EU-a za 2030., za koji je provedena procjena učinka, a čija se objava očekuje do ljeta 2020., uključujući analizu potreba za ulaganjima. Nadalje, EGSO također poziva na utvrđivanje učinka povezanog s napretkom u provedbi Programa UN-a za održivi razvoj do 2030. i europskog stupa socijalnih prava.

4.2.6. Institucije za reviziju i druga tijela za nadzor javnih tijela, kao što je Europski revizorski sud, također bi trebali imati komplementarnu ulogu u praćenju socijalnih učinaka navedenih ciljeva smanjenja.

4.2.7. EGSO ističe potencijal velikih količina podataka i umjetne inteligencije za usklađivanje preferencija krajnjih ulagača s namjenom njihovih ulaganja. Također bi trebalo provesti analizu rješenja za strojno učenje kako bi se ulagački tokovi preusmjerili na konkretne sektore ili djelatnosti koji obuhvaćaju načela povezana s okolišem, socijalnim pitanjima i upravljanjem.

4.3. Tehnička pomoć

4.3.1. Prethodna izgradnja kapaciteta Europske komisije i Europskog savjetodavnog centra za ulaganja predstavlja dobar temelj za uspostavu portfelja održivih projekata, ali moraju se primjenjivati bolje metodologije kojima se omogućuje stvarno preusmjeravanje financijskih tokova prema zelenom gospodarstvu.

4.3.2. EGSO je suglasan s uspostavom jedinstvene pristupne točke za olakšavanje pristupa financijama putem javnih i privatnih nositelja projekata i financijskih posrednika. Kad je riječ o MSP-ovima, EGSO podupire strukturnu suradnju s njihovim predstavničkim organizacijama.

4.4. Financijsko obrazovanje (istodobno s tehničkom pomoći)

4.4.1. Za građane, počevši od predškolskog uzrasta: europski građani sve više žele da njihova štednja i ulaganje budu povezani s društvenim i okolišnim ciljevima. Financijska pismenost (bolje razumijevanje načina na koji financije funkcioniraju) može biti korisna za osnaživanje građana i ukazati im na pitanja održivih financija, što podrazumijeva i definiranje odgovarajuće uloge financija u društvu.

4.4.2. To je relevantno za sva tehnička tijela uključena u postupak zelenog plana i za relevantne organizacije civilnog društva.

⁽⁹⁾ Ključni pokazatelji uspješnosti.

⁽¹⁰⁾ Mišljenje EGSO-a od 17. listopada 2018. „Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi programa InvestEU” (SL C 62, 15.2.2019., str. 131.).

4.5. Održivost vještina za poduzeća

4.5.1. EGSO naglašava da su za usvajanje i širenje čistih tehnologija potrebne vještine u primjeni, usvajanju i održavanju tehnologije. Vještine su također od ključne važnosti za gospodarstva i poduzeća te radnike i poduzetnike kako bi se mogli brzo prilagođavati promjenama koje donose okolišne politike ili klimatske promjene. Da bi se prijelaz na zelenije gospodarstvo mogao ostvariti, potrebne su prave vještine za zelene poslove.

4.5.2. EGSO ističe da je za prilagodbu radnim mjestima i uvjetima za zapošljavanje koji se mijenjaju ključno da se radnici stalno osposobljavaju u novim vještinama potrebnima u zelenom gospodarstvu. Trebala bi postojati jasna strategija u pogledu predviđanja vještina i plana za vještine kako bi radna snaga postala i ostala prilagođena budućim industrijskim potrebama; prema tome, ulaganje u obrazovanje i osposobljavanje, kao i jačanje kulture cjeloživotnog učenja, trebali bi biti temelj regionalne pravedne tranzicije.

4.6. Društveno odgovorna javna nabava

4.6.1. Društveno odgovorna javna nabava predstavlja temelj za ekološku tranziciju administracija i borbu protiv korupcije, uključujući promicanje održive prakse putem pružatelja usluga.

4.6.2. EGSO podržava minimalne obavezne zelene kriterije ili ciljeve za javnu nabavu u sektorskim inicijativama, financiranje sredstvima EU-a ili zakonodavstvo za pojedine proizvode uz upotrebu okolišnih pokazatelja s obzirom na napredak taksonomije EU-a. U tom su pogledu potrebni sveobuhvatniji, transparentniji i pojednostavljeni sustavi informiranja o eko-oznakama (ELIS) koji pokazuju usklađenost sa strogim ciljevima održivosti.

4.7. Mehanizam za pravednu tranziciju

4.7.1. EGSO pozdravlja Mehanizam za pravednu tranziciju, koji ima golemi potencijal za olakšavanje zelene tranzicije u određenim sektorima i regijama. EGSO primjećuje da on ne smije biti ograničen na financiranje postupaka dekarbonizacije i da bi ga trebalo provoditi paralelno s *ad hoc* stabilizacijskim mehanizmima, što donosi koristi za ostale sektore i regije koje se suočavaju s nepovoljnim gospodarskim situacijama i kojima su potrebne strukturne reforme.

4.7.2. Mehanizam za pravednu tranziciju predstavlja uravnoteženu kombinaciju subvencija i financijskih instrumenata, među programima kojima se upravlja centralizirano ili zajednički, među različitim vrstama financijskih izvora, kao i vještina i odgovornosti na nekoliko razina (na razini Unije, na nacionalnoj, regionalnoj i općinskoj razini). Stoga će za tu originalnu kombinaciju biti potrebna nova razina upravljanja i rukovođenja.

4.7.3. U okviru Mehanizma za pravednu tranziciju bit će potrebno stvoriti nova kvalitetna radna mjesta u zahvaćenim regijama. EGSO ističe da je Međunarodna organizacija rada već prepoznala jaz u vještinama kao značajno usko grlo u brojnim sektorima, kao što su obnovljiva energija, energetska i resursna učinkovitost, energetska obnova zgrada, izgradnja zgrada nulte energije, okolišne usluge i proizvodnja.

4.7.4. EGSO poziva na veliku dosljednost predviđenog Akcijskog plana za socijalno gospodarstvo 2021. i Plana ulaganja za europski zeleni plan kako bi se ulaganja u socijalno gospodarstvo uključila u provedbu Mehanizma za pravednu tranziciju.

4.7.5. U okviru Mehanizma za pravednu tranziciju također valja uzeti u obzir prethodne napore zemalja i njihovih regija u pogledu dekarbonizacije, od 1990. godine ⁽¹⁾, kako bi one također imale pristup sredstvima i kako činjenica da su to provele ranije ne bi na njih negativno utjecala. U tu bi svrhu Eurostat trebao poboljšati objavu svojih pokazatelja regionalne konvergencije i divergencije (uključujući gubitak i starenje stanovništva) kako bi ta područja također ostvarila koristi.

⁽¹⁾ Pokrajine zahvaćene prekidom djelatnosti rudarstva u skladu s Odlukom Vijeća 2010/787/EU.

4.8. *Globalni napor koji se ulaže putem međunarodne suradnje*

4.8.1. EGSO pozdravlja nedavnu uspostavu Međunarodne platforme za održivo financiranje ⁽¹²⁾, u okviru koje se privatni kapital povećava prema okolišno održivim financijama na globalnoj razini. Taj forum također bi trebalo koristiti za poticanje međunarodnog usvajanja sustava trgovanja emisijama.

4.8.2. EGSO također ističe potrebu okolišnih i klimatskih ulaganja za pružanje potpore djelovanjima izvan EU-a, osobito u okviru strategije za Afriku.

4.8.3. U okviru globalnog odgovora na koronavirus, EGSO snažno podupire globalnu utrku u preuzimanju obveza na svjetskoj razini i globalne napore za prikupljanje sredstava za dijagnostiku, liječenje i cjepiva povezana s koronavirusom.

Bruxelles, 10. lipnja 2020.

Predsjednik
Europskog gospodarskog i socijalnog odbora
Luca JAHIER

⁽¹²⁾ Međunarodnu platformu za održivo financiranje 18. listopada 2019. pokrenula su javna nadležna tijela iz Argentine, Kanade, Čilea, Kine, Indije, Kenije, Maroka i Europske unije, koji predstavljaju gotovo polovicu svjetskih emisija stakleničkih plinova